

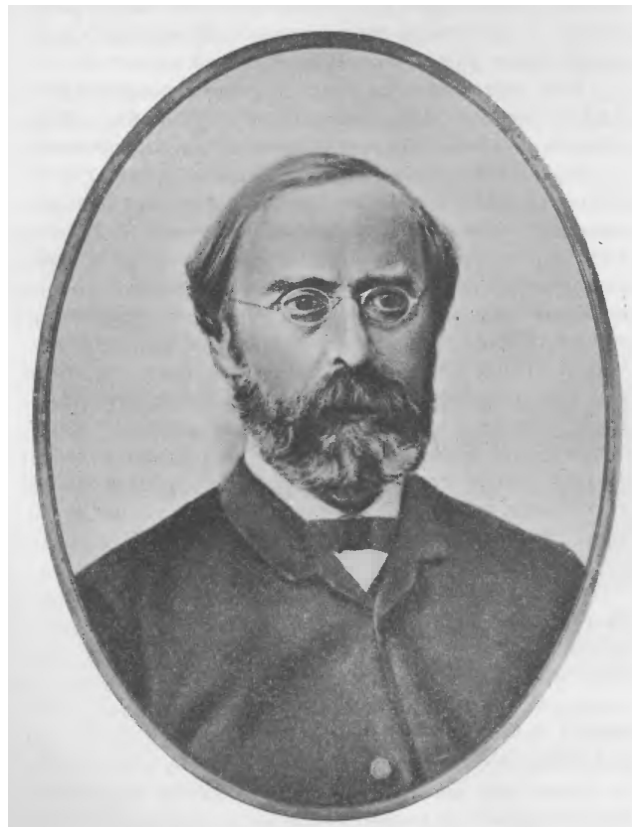
Jan Walery Jędrzejewicz i jego obserwacje komet

Małgorzata Królikowska-Sołtan

Centrum Badań Kosmicznych PAN

(listopad 2016)

Przy okazji zajmowania się trzema kometami długookresowymi z końca XIX wieku o pierwotnych¹ pólasiach wielkich ponad 10 000 j.a. natrafiłam w czasopiśmie *Astronomische Nachrichten* na obserwacje wykonywane w Płońsku przez Dr. Jędrzejewicza, jak podpisywał zwykle swe obserwacje. Okazały się świetnej jakości. Wcześniej niewiele wiedziałam o Janie Walerym Jędrzejewiczu (1835-1887), z wykształcenia lekarzu, z zamiłowania astronomie-amatorze, którego obserwacje gwiazd podwójnych, Słońca i innych ciał Układu Słonecznego zdobyły uznanie w środowisku badaczy pod koniec XIX wieku, zaś jego obserwatorium było jednym z najlepiej wówczas wyposażonych na ziemiach polskich. Zawodowi astronomowie wysoko cenili go zwłaszcza za profesjonalnie prowadzone obserwacje ponad czterystu gwiazd podwójnych². Jednym z nich był Jan Kowalczyk, wówczas adiunkt Obserwatorium Warszawskiego, który wspierał Jędrzejewicza w jego kłopotach, z jakimi się ten zmagał podczas budowy i wyposażania swego obserwatorium w Płońsku. Sto lat później, Władysław Dziewulski, profesor Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie dał wyraz swego uznania dla profesjonalizmu Jędrzejewicza w artykule, jaki ukazał się w *Uranji* w kwietniu 1936. Namawiam do sięgnięcia do tego interesującego tekstu, gdyż w dalszej części tego artykułu chciałabym skupić się wyłącznie na obserwacjach kometarnych

Ilustracja 1: Jan Walery Jędrzejewicz; z artykułu Wincentego Fieckiego, Archiwum Historii i Filozofii Medycyny T17 z.1-2, str 207 (Poznań, 1938 r).

1 Czyli takich jakie miały komety zanim wniknęły w obszar planetarny (np. ok. 250 j.a. od Słońca).

2 Ostatnio literaturę na ten temat zebrała Magda Siuda-Bochenek w swym artykule o Janie Jędrzejewiczu opublikowanym w *Technical Transactions* 1-NP/2014, s. 225.